

 ÖZEL ORDU Sevgi HASTANESİ	KAN BAĞIŞÇISI SEÇİMİ VE İZLEMİ TALİMATI			
DOKÜMAN KODU	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA /NO
TH.TL.04	01.01.2019	0	-	Sayfa 1 / 5

1. AMAÇ: Hastane bünyesinde; bağışçığı kan bağı işlemleri sonucu direkt olarak etkileyen olası zararlardan, kanı alacak hastaları ise enfeksiyon bulaşı veya bağışçının kullandığı ilaçların yan etkisinden veya diğer tıbbi durumlardan korumak, transfüzyon merkezi çalışanları ve laboratuvar teknisyenleri tarafından kan bağışında yapılması gerekenleri belirlemek.

2. KAPSAM: Laboratuvar ve transfüzyon merkezi

3. KISALTMALAR

4. TANIMLAR

4.1 Kan Bağışçısı: Tam kan veya bileşenlerini veren kişidir.

4.2 Kan Bağışı: Tam kan veya kan bileşenleri verme işlemidir.

4.3 Ret: Kan veya kan bileşenleri bağışçısının uygunluğunun sürekli veya geçici olarak askıya alınmasıdır.

4.4 Bağışçının Kendini Reddi: Kan bağışçısının, kan bağı sürecinin herhangi bir anında, herhangi bir neden sunma ihtiyacı duymadan kan bağışından vazgeçmesidir.

4.5 Kalıcı Ret: Kişinin kalıcı olarak kan bağışından men edilmesidir.

4.6 Geçici Ret: Bağışın geçici olarak, belirli bir zaman süresi için askıya alınmasıdır. Bu zaman süresi sonunda hekim tarafından yeniden yapılacak değerlendirme sonucu uygun olursa kan bağışçısı kan bağışında bulunabilir.

4.7 Kan Bağışçısı Bilgilendirme Formu: Kan bağışının niteliği, tıbbi ve hukuksal boyutları hakkında kan bağışçısının bilmesi gereken hususları içeren bilgilendirme belgesidir.

4.8 Kan Bağışçısı Sorgulama Formu: Kan bağışçısı tarafından doldurulan ve bağışçı değerlendirme ve seçiminde kullanılan soruları içeren formdur.

5. SORUMLULAR: Transfüzyon merkezi çalışanları, laboratuvar teknisyenleri

6. FAALİYET AKIŞI

6.1 Kan, kan bileşenleri ve ürünlerinin temininde karşılıksız ve gönüllü bağış esastır. "Kan bağışçısı, kendi özgür iradesi ile gönüllü olarak, nakit para veya paraya dönüşebilecek değerler gibi hiçbir maddi çıkar gözetmeden kan, plazma veya hücresel kan bileşeni bağışlayan kişidir. Bağışçıya maddi değer taşımayan meyve suyu, kalem, kupa gibi küçük promosyonlar hediye edilebilir"

6.2 Tedavi amacıyla kullanılacak kan, yalnızca sağlıklı kişilerden alınabilir.

6.3 Bağışçıların değerlendirilmesi ve seçimi genel görünümüne, tıbbi geçmişiyle ilgili basit sorulara verdiği yanıtlara, genel sağlık durumu ve yaşam tarzına, temel laboratuvar testlerine dayanılarak yapılır.

6.4 Bağışçı değerlendirilmesi ve seçimi her seferinde ve bağıştan hemen önce kan bağışçısı seçim ölçütleri **Bağışçı Kabul Kriterleri** kullanılarak doktor tarafından gerçekleştirilir.

6.5 Tedavi amaçlı kan vermek için başvuran hastalar kabul edilmez.

6.6 Herhangi bir sebeple tetkikleri süren, bir uzmanın muayene ve görüşlerini bekleyen

 ÖZEL ORDU Sevgi HASTANESİ	KAN BAĞIŞÇISI SEÇİMİ VE İZLEMİ TALİMATI			
DOKÜMAN KODU	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA /NO
TH.TL.04	01.01.2019	0	-	Sayfa 2 / 5

veya bir hastanede yatış sırası bekleyen kişilerden kan alınmaz.

6.7 Bağışçılara sağlıkları ve yaşam şekillerine yönelik mahrem sorular sorulur ve bunlar gizli tutulur. Bu nedenle kan bağışından önce görüşmeler başka kişilerin duyamayacağı bir ortamda yapılmalıdır.

6.8 Kan Bağışında Yapılması Gerekenler:

6.8.1 Kan ve Kan Bileşeni Bağışlayacak Olanların Bilgilendirilmesi

6.8.2 Kan ve kan bağış işlemi ile ilgili bağışçılara sözel bilgi verilmelidir

6.8.3 Her bağış öncesinde bağışçıya yönelik **Kan Bağışçısı Bilgilendirme Formu** bağışçıya okutulmalı ve imzası alınmalıdır.

- Bağışçı Bilgilendirme Formunun İçeriğinde;

- Bağış öncesinde niçin tıbbi özgeçmişin ve özel hayata dair bazı hususların sorgulandığı ve bilgilendirilmiş onayın neden alındığı,
- Yasa gereğince kişinin kan bağışı öncesi verdiği bilgilerin doğruluğundan hukuken sorumlu olduğu,
- Yapılan tıbbi değerlendirmede bağışçı ve kanı alacak hasta açısından belirgin bir risk olduğu takdirde bağışçının geçici ya da kalıcı ret listesine alınacağı,
- Kişinin bağışladığı kanda gerekli tıbbi testlerin yapılacağı,
- Test sonuçları pozitif olduğu takdirde kendisine ve Sağlık Bakanlığı'na bilgilendirme yapılacağı,
- Bağıştan elde edilen kan ve kan bileşenlerinin ihtiyacı olan herhangi bir hastaya verilebileceği,
- Bağış işleminin süreci ve eşlik eden riskler,
- Bağışçıların istedikleri zaman soru sorabileceği,
- Bağış yapacak olan kişiye istediği zaman, herhangi bir neden sunma ihtiyacı duymadan vazgeçebileceği,
- Bağış esnasında ve sonrasında yetkili personelin tıbbi tavsiye ve yönlendirmesine bağışçının uyması gerektiği
- Bağışçının kişisel bilgilerinin korunacağı ve bağışçının sağlık durumu ve test sonuçlarının gizli tutulacağı,
- Bağışçının imzasının ne anlama geldiği ile ilgili açıklama yer almalıdır.

6.9 Bağışçının Kimliğinin Belirlenmesi:

6.9.1 Bağışçılar her kan bağışı işlemi öncesinde isim-soy isim, doğum tarihi (gün/ay/yıl), TC kimlik numarasını içeren fotoğraflı bir kimlik belgesini ve kalıcı adres bilgilerini vererek kendilerini tanıtmalıdır. Aksi takdirde bağış için kabul edilmezler.

Türkiye'de ikameti olmayan yabancılardan (turistler vb) izlenebilirliğin sağlanamaması nedeniyle kan bağışı kabul edilmez.

 ÖZEL ORDU Sevgi HASTANESİ	KAN BAĞIŞÇISI SEÇİMİ VE İZLEMİ TALİMATI			
DOKÜMAN KODU	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA /NO
TH.TL.04	01.01.2019	0	-	Sayfa 3 / 5

Türkiye’de ikamet eden yabancı uyruklular kan bağışında bulunabilirler. Bu kişiler için ‘5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununa bağlı olarak çıkartılmış Türkiye’de Oturan Yabancıların Nüfus Kayıtlarının Tutulması Hakkında Yönetmelik’ (Resmi Gazete 20 Ekim 2006 Sayı: 26325) hükümlerine göre verilen kimlik numarası kayıt edilerek işlem yapılmalıdır. Bu yönetmelik hükümlerine bağlı olmayan ancak ülkemizde görevli olarak bulunan diplomatik misyon mensuplarının kan bağışçısı olması durumunda çalıştıkları temsilcilikler bazında kayıt yapılır.

Bağışçının kimlik ve iletişim bilgileri eksiksiz kaydedilmeli ve bağış kayıtlarına aktarılmalıdır.

6.10 Bağışçının Kan Bağışçısı Sorgulama Formunu Doldurması:

6.10.1 Bağışçı, kendisine verilen tüm bilgileri anladıktan sonra sorgulama formunu eksiksiz olarak doldurmalıdır. Kan bağışçısı sorgulama formunda isim ve soy isim bağışçının kendi el yazısı ile yazılmalı ve imzası bulunmalıdır.

6.10.2 Formları okuyamayan bağışçılara formun içeriği konusunda bilgi verecek eğitimli bir personel yardımcı olmalıdır.

6.11 Bağışçı İmzası:

Bağışçı imzasının anlamı şudur:

6.11.1 Bağışçı bilgilendirme ve sorgulama formundaki bilgi ve soruları okumuş-anlamış, müzakere etmiş ve burada anlatılan koşulları karşılayacağını kabul etmiştir.

6.11.2 Soru sorma olanağı bulmuştur.

6.11.3 Sorduğu tüm sorulara tatminkâr cevaplar verilmiştir.

6.11.4 Bağış işlemi için onay vermiştir.

6.11.5 Verdiği tüm kişisel bilgilerin doğruluğunu taahhüt etmiştir.

6.11.6 Tıbbi değerlendirmede bağışçı ve/veya hasta açısından bir risk belirlendiğinde bağışçının geçici ya da kalıcı ret listesine alınacağını anlamıştır

6.12 Bağışçının Yaşı:

6.12.1 Bağışçıların yaşı 18-65 arasında olmalıdır. İlk kez kan verecek bağışçıda üst sınır 60 yaştır. Özel durumlarda (örn. Nadir kan grupları) 65 yaş üstü sağlıklı bağışçılardan yılda en fazla 1 kez kan alınabilir

6.13 Bağışçı Görünümü, Nabız ve Kan Basıncı:

6.13.1 Venöz giriş bölgesinde (iğnenin takılacağı bölge) lokalize egzama gibi herhangi bir lezyon olmamalıdır.

6.13.2 Belirgin şekilde alkolün etkisinde olanlar ayılıncaya kadar reddedilmelidir.

6.13.3 Yasadışı parenteral ilaç kullanan veya şüphesi uyandıranlar daimi reddedilmelidir.

6.13.4 Bağışçılar tercihen kan bağışından en az iki saat önce tam bir öğün yemiş olmalıdır.

6.13.5 Nabız ölçüldüğünde düzenli ve dakikada 50 ile 100 arasındadır.

6.13.6 Tansiyonu sistolik basıncı 180 mm Hg ve diastolik basınç 100 mm Hg’yi aşmamalıdır.

	KAN BAĞIŞÇISI SEÇİMİ VE İZLEMİ TALİMATI			
DOKÜMAN KODU	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA /NO
TH.TL.04	01.01.2019	0	-	Sayfa 4 / 5

6.14 Bağış Sıklığı ve Bağışçının Hemoglobin Düzeyi:

6.14.1 Tam kan bağışları arasında ideal süre 12 haftadır. Uygulanabilecek asgari süre 8 haftadır.

6.14.2 Genellikle erkekler yılda dört, kadınlar yılda üçü geçmeyecek şekilde kan vermesi önerilir.

6.14.3 Düzenli kan bağışlamak bağışçılarda demir eksikliğine neden olabilmektedir. Doğurganlık çağındaki düzenli bağış yapan kadınların kan bağışı söz konusu ise demir eksikliği yönünden gerekli önlemler alınmalıdır. Bu önlemler:

6.14.4 Demir seviyesini değerlendiren testlerin yapılması

6.14.5 Demirden zengin diyetle beslenmenin önemini vurgulayan bağışçı eğitim materyallerinin hazırlanması

6.14.6 Bağış sıklığının demir seviyesine göre ayarlanması

6.14.7 Uygunsa profilaktik ilaçlarla diyet demirinin takviyesini kapsar.

6.14.8 Kan bağışı için kabul edilir minimum hemoglobin düzeyi, erkeklerde 13,5g/dl ve kadınlarda 12,5g/dl olmalıdır.

6.14.9 Tansiyonu sistolik basıncı 180 mm Hg ve diastolik basınç 100 mm Hg'yi aşmamalıdır.

6.15 Bağış Sıklığı ve Bağışçının Hemoglobin Düzeyi:

6.15.1 Tam kan bağışları arasında ideal süre 12 haftadır. Uygulanabilecek asgari süre 8 haftadır.

6.15.2 Genellikle erkekler yılda dört, kadınlar yılda üçü geçmeyecek şekilde kan vermesi önerilir.

6.15.3 Düzenli kan bağışlamak bağışçılarda demir eksikliğine neden olabilmektedir. Doğurganlık çağındaki düzenli bağış yapan kadınların kan bağışı söz konusu ise demir eksikliği yönünden gerekli önlemler alınmalıdır.

Bu önlemler:

- Demir seviyesini değerlendiren testlerin yapılması
- Demirden zengin diyetle beslenmenin önemini vurgulayan bağışçı eğitim materyallerinin hazırlanması
- Bağış sıklığının demir seviyesine göre ayarlanması
- Uygunsa profilaktik ilaçlarla diyet demirinin takviyesini kapsar.
- Kan bağışı için kabul edilir minimum hemoglobin düzeyi, erkeklerde 13,5g/dl ve kadınlarda 12,5g/dl olmalıdır.

7. İLGİLİ DÖKÜMANLAR

7.1 Kan Bağışçısı Bilgilendirme Formu

7.2 Kan Bağışçısı Sorgulama Formu

 ÖZEL ORDU Sevgi HASTANESİ	KAN BAĞIŞÇISI SEÇİMİ VE İZLEMİ TALİMATI			
DOKÜMAN KODU	YAYIN TARİHİ	REVİZYON NO	REVİZYON TARİHİ	SAYFA /NO
TH.TL.04	01.01.2019	0	-	Sayfa 5 / 5

--	--	--	--	--

HAZIRLAYAN BÖLÜM KALİTE SORUMLUSU	KONTROL EDEN KALİTE YÖNETİM DİREKTÖRÜ	ONAYLAYAN BAŞHEKİM
--	--	-------------------------------